

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY. KLASA 5

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą.

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

UTWORY LIRYCZNE

- rozpoznaje czytany utwór jako wiersz,
- wygłasza z pamięci wskazany wiersz,
- nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim przeczytany utwór,
- krótko opowiada, o czym jest przeczytany utwór,
- wie, kto to osoba mówiąca w wierszu,
- wyjaśnia pojęcie podmiotu lirycznego,
- wie, kto to jest bohater wiersza,
- wyjaśnia pojęcie adresata utworu,
- odróżnia podmiot liryczny od adresata,
- wymienia wartości w utworze,
- wskazuje wers i strofę (zwrotkę),
- odróżnia wers od strofy (zwrotki),
- wyjaśnia, czym jest rym, wers, refren,
- wymienia nazwy środków stylistycznych, takich jak: epitet, porównanie, przenośnia, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie, apostrofa,
- wymienia elementy rytmizujące wypowiedź: wers, strofa,
- zna pojęcia hymnu, bajki,
- odróżnia utwór wierszowany od utworu epickiego,
- nazywa elementy budowy utworu: tytuł.

UTWORY EPICKIE

- odpowiada na proste pytania dotyczące fragmentu tekstu,
- rozpoznaje utwór epicki,
- odróżnia utwór epicki od wiersza,
- wymienia elementy świata przedstawionego: czas, miejsce akcji, bohaterów, wydarzenia,
- rozpoznaje fikcję literacką,
- wskazuje elementy realistyczne (rzeczywiste) w omawianych utworach,
- wymienia wybrane gatunki literackie: mit, opowiadanie, powieść,
- nazywa elementy budowy utworu: tytuł,
- wymienia wybrane wydarzenia omawianego utworu,
- rozpoznaje, kim jest osoba mówiąca w utworze epickim,
- rozpoznaje bohatera,
- wymienia bohaterów utworu,
- zna pojęcie narratora,
- zna pojęcie narracji,

- zna pojęcia fabuły, akcji,
- rozpoznaje wątek główny w utworze,
- nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst,
- rozpoznaje znaczenie dosłowne w tekście,
- opowiada ustnie o treści utworu, zachowując kolejność wydarzeń,
- wie, co to dialog i monolog.

OBRAZ

- określa tematykę obrazu,
- nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim dzieło sztuki,
- wymienia elementy obecne na obrazie

SPEKTAKL TEATRALNY, KONCERT, KINO, PROGRAM TELEWIZYJNY I RADIOWY

- rozpoznaje słownictwo związane z teatrem,
- odróżnia spektakl teatralny od programu radiowego, telewizyjnego, koncertu i kina,
- wie, kto to jest widz i aktor,
- wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny, takie jak: gra aktorska, dekoracja, kostiumy, muzyka,
- wymienia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego, takie jak: gra aktorska, muzyka,
- odróżnia tekst literacki od jego adaptacji,
- wie, co to jest adaptacja utworu literackiego,
- zna zasady zachowania się w kinie, na koncercie czy w teatrze.

FONETYKA, SŁOWOTWÓRSTWO

- rozpoznaje sylabę,
- wie, że *i* w wyrazie może pełnić różne funkcje,
- zna pojęcie głoski nosowej,
- zna pojęcie frazeologizmu,
- zna frazeologizmy omawiane na lekcji,
- wie, co to jest synonim i antonim,
- zna słownik synonimów,
- wie, że jest oficjalna i nieoficjalna odmiana polszczyzny.

CZĘŚCI MOWY

- wymienia części mowy: rzeczownik, czasownik, przymiotnik, liczebnik, przysłówki, przyimek, zaimek,
- zna pojęcia: odmienne i nieodmienne części mowy,
- podaje pytania odmiennych części mowy,
- rozpoznaje osobowe formy czasownika,
- wymienia formy, przez które odmienia się czasownik: osoba, liczba, czas, rodzaj, tryb,
- odróżnia bezokolicznik od odmiennych form czasownika,
- rozpoznaje osobę i liczbę czasownika,
- rozpoznaje liczbę i rodzaj rzeczownika,
- wie, że rzeczownik odmienia się przez przypadki,
- wie, że przymiotniki i przysłówki się stopniają,
- rozpoznaje liczebniki wśród innych części mowy

SKŁADNIA

- odróżnia zdanie od równoważnika zdania,
- wie, że w zdaniu jest podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie i okolicznik,

- podaje pytania podmiotu i orzeczenia,
- rozpoznaje zdanie pojedyncze nierozwinięte i rozwinięte,
- zna pojęcie zdania złożonego.

ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA

- zapisuje poprawnie wyrazy często używane,
- rozpoczyna wypowiedzenie wielką literą,
- rozróżnia znaki interpunkcyjne: kropkę, przecinek, znak zapytania, wykrzyknik,
- stosuje kropkę na końcu zdania.

NOTATKA, DIALOG, OPIS, WYPOWIEDŹ ARGUMENTACYJNA, PLAN WYDARZEŃ, ŻYCZENIA, ZAPROSZENIE, OGŁOSZENIE, LIST, OPOWIADANIE

- rozpoznaje notatkę wśród innych form wypowiedzi,
- rozpoznaje dialog,
- dostrzega interpunkcję w zapisie dialogu,
- wie, co zawiera opis postaci, miejsca, krajobrazu i obrazu,
- podejmuje próbę tworzenia opisu postaci, miejsca,
- zna pojęcie akapitu,
- zna pojęcie argumentu,
- wie, co to jest plan wydarzeń,
- wie, czym się różni plan ramowy od planu szczegółowego,
- wie, jaką formą wypowiedzi są życzenia,
- podejmuje próbę napisania życzeń,
- wie, jak wygląda zaproszenie i ogłoszenie,
- rozpoznaje elementy kompozycyjne zaproszenia i ogłoszenia,
- zna list, opowiadanie odtwórcze i twórcze, w tym z dialogiem, i charakterystykę jako formy wypowiedzi,
- wie, kim są nadawca i adresat,
- zna zwroty do adresata,
- zna współczesne formy komunikatów, takie jak np. e-mail, SMS.

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:

UTWORY LIRYCZNE

spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:

- wymienia cechy poezji,
- czyta wiersz głośno i wyraźnie,
- wygłasza z pamięci wskazany wiersz, zwracając uwagę na znaki przestankowe,
- wypowiada się na temat przeczytanego utworu,
- podejmuje próbę uzasadnienia wrażeń, jakie wzbudza w nim przeczytany utwór,
- wskazuje wartości ważne dla podmiotu lirycznego w omawianych utworach,
- określa nastrój wiersza,
- tworzy projekt pracy (przekład intersemiotyczny, np. rysunek, drama), który stanowi interpretację omawianego utworu,
- nazywa wyrazy wskazujące na podmiot liryczny i adresata,
- opowiada o osobie mówiącej w wierszu,

- przedstawia myśli i uczucia osoby mówiącej w wierszu,
- wskazuje adresata utworu,
- wskazuje bohatera utworu,
- odnajduje wers, w którym jest zwrot do adresata,
- rozpoznaje epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofy w omawianych tekstach,
- wymienia nazwy środków: ożywienie, apostrofa, powtórzenie,
- wskazuje rymy w wierszu,
- rozpoznaje rym jako element rytmizujący wypowiedź,
- rozpoznaje utwór jako hymn, bajkę,
- dzieli wers na sylaby.

UTWORY EPICKIE

spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:

- odpowiada na pytania dotyczące fragmentu tekstu,
- wymienia cechy utworu epickiego,
- określa czas i miejsce akcji oraz bohaterów,
- odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych,
- wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne w przeczytanych utworach,
- wymienia cechy gatunkowe mitu, opowiadania i powieści,
- wyszukuje w tekście określone informacje,
- rozpoznaje elementy budowy utworu – tytuł,
- ustala kolejność wydarzeń w utworze,
- nazywa wyrazy wskazujące narratora,
- rozpoznaje rodzaje bohaterów w utworze,
- przedstawia bohatera utworu,
- wymienia niektóre cechy bohaterów,
- rozpoznaje wyrazy wskazujące na narrację,
- odróżnia fabułę od akcji,
- rozpoznaje wątki poboczne,
- wyjaśnia znaczenie dosłowne w utworze,
- wypowiada się na temat przeczytanego utworu,
- wskazuje wartości ważne dla bohaterów w omawianych utworach,
- rozpoznaje ważne informacje w utworze,
- tworzy projekt pracy (przekład intersemiotyczny, np. rysunek, drama, spektakl teatralny), który będzie interpretacją utworu,
- rozpoznaje dialog i monolog.

OBRAZ

spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:

- prezentuje elementy przedstawione na obrazie,
- wymienia elementy realistyczne i fantastyczne obecne na obrazie,
- odróżnia pejzaż od portretu i martwej natury.

SPEKTAKL TEATRALNY, KONCERT, KINO, PROGRAM TELEWIZYJNY I RADIOWY

spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:

- przedstawia własne rozumienie spektaklu, filmu, muzyki,
- wskazuje cechy tekstów kultury przynależnych do: literatury, teatru, filmu, muzyki,
- wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny, takie jak: reżyseria, rekwizyty,

- wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego: reżyseria,
- wskazuje charakterystyczne cechy przekazów audiowizualnych – filmu,
- rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego, np. filmowa, sceniczna, radiowa,
- wskazuje elementy plakatu teatralnego,
- potrafi zachować się w kinie, na koncercie czy w teatrze

FONETYKA, SŁOWOTWÓRSTWO

spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:

- dzieli wyraz na sylaby,
- wie, co to jest samogłoska,
- rozróżnia funkcję samogłoski *i*,
- wie, co to związek frazeologiczny,
- rozpoznaje związki frazeologiczne w wypowiedziach,
- rozpoznaje synonimy i antonimy,
- wie, jak korzystać ze słownika synonimów,
- odróżnia oficjalną i nieoficjalną odmianę polszczyzny.

CZĘŚCI MOWY

spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:

- rozpoznaje w zdaniu części mowy: rzeczownik, czasownik, przymiotnik, liczebnik, przysłówki, przyimek, zaimek,
- wymienia odmienne i nieodmienne części mowy,
- rozpoznaje nieosobowe formy czasownika: formy zakończone na *-no*, *-to*, bezokoliczniki oraz konstrukcje z *się*,
- nazywa przypadki i ich pytania,
- odmienia rzeczownik przez przypadki i liczby,
- rozpoznaje czas i tryb czasownika,
- wskazuje wyrażenie przyimkowe,
- wie, że przyimek jest nieodmienną częścią mowy,
- wie, że przyimek łączy się z rzeczownikiem,
- rozróżnia stopnie przymiotnika i przysłówka,
- wie, że liczebnik ma rodzaje.

SKŁADNIA

spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:

- wie, czym się różni zdanie od równoważnik zdania,
- wie, że jest grupa podmiotu i grupa orzeczenia,
- dostrzega związki między wyrazami w zdaniu,
- wskazuje w zdaniu podmiot, orzeczenie, przydawkę,
- wymienia pytania przydawki, dopełnienia i okolicznika,
- rozpoznaje związki główne i poboczne,
- odróżnia zdanie pojedyncze nierozwinięte od rozwiniętego,
- odróżnia zdanie pojedyncze od zdania złożonego.

ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA

spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:

- zna zasady pisowni wyrazów z *ó*, *u*, *rz*, *ź*, *h*, *ch* i pisowni partykuły *nie* z czasownikami,
- zapisuje poprawnie wyrazy, których pisownię wcześniej wyćwiczył,
- wie, że należy postawić przecinek, aby oddzielić te same części mowy,

- stosuje cudzysłów w tytułach,
- używa wykrzyknika,
- wymienia zasady użycia przecinka przed spójnikami i w zdaniu.

NOTATKA, DIALOG, OPIS, WYPOWIEDŹ ARGUMENTACYJNA, PLAN WYDARZEŃ, ŻYCZENIA, ZAPROSZENIE, OGŁOSZENIE, LIST, OPOWIADANIE

spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:

- zna cechy notatki,
- rozpoznaje dialog,
- zna zasady zapisywania dialogu,
- gromadzi słownictwo do opisu postaci, miejsca, obrazu,
- tworzy plan opisu postaci, miejsca, krajobrazu, obrazu,
- wie, co to jest akapit,
- wie, co to jest argument,
- wie, jak jest zbudowany argument,
- wie, jak tworzyć plan wydarzeń,
- odróżnia plan ramowy od planu szczegółowego,
- wie, czym cechują się życzenia,
- rozpoznaje zaproszenie i ogłoszenie wśród innych form wypowiedzi,
- zna elementy kompozycyjne zaproszenia i ogłoszenia,
- zna elementy listu,
- odróżnia nadawcę i adresata,
- zna zasady pisowni w zwrotach do adresata,
- pisze list prywatny,
- tworzy plan opowiadania odtwórczego i twórczego, w tym z dialogiem,
- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: zaproszenie, ogłoszenie, życzenia, dialog,
- rozróżnia współczesne formy komunikatów, takie jak np. e-mail, SMS.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń który:

UTWORY LIRYCZNE

spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:

- uzasadnia, dlaczego utwór jest wierszem,
- czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa,
- wygłasza z pamięci wiersz w odpowiednim tempie, z poprawną dykcją,
- określa temat wiersza,
- opowiada o sytuacji przedstawionej w wierszu,
- wyodrębnia obrazy poetyckie,
- nazywa uczucia, jakie wzbudza w nim czytany utwór,
- przedstawia, jak rozumie omawiany utwór, w tym w formie przekładu intersemiotycznego, np. rysunku, dramy,
- wskazuje cechy podmiotu lirycznego,
- określa cechy bohatera wiersza,
- porównuje rymy w dwóch dowolnie wybranych strofach,

- rozpoznaje w wierszu przenośnię, uosobienie, ożywienie, apostrofe, powtórzenie,
- wie, że utwór może mieć sens dosłowny i przenośny,
- rozpoznaje refren jako element rytmizujący wypowiedź,
- dzieli wersy na sylaby i podaje ich liczbę w każdym z nich,
- wymienia cechy hymnu, bajki.

UTWORY EPICKIE

spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:

- odpowiada na proste pytania dotyczące znajomości całego tekstu,
- czyta głośno, wyraźnie, z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych,
- rozpoznaje czytany utwór jako epikę oraz mit, opowiadanie, powieść,
- opowiada o elementach świata przedstawionego,
- odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych w omawianych utworach,
- rozpoznaje elementy budowy utworu – puenta,
- opowiada o wybranych wydarzeniach fabuły,
- wskazuje dialog w utworze,
- nazywa rodzaj narratora w omawianym utworze,
- nazywa rodzaj bohatera: główny i drugoplanowy,
- wymienia większość cech bohaterów,
- nazywa rodzaj narracji: pierwszoosobowa, trzecioosobowa,
- omawia wątek główny,
- wymienia zdarzenia składające się na akcję w utworze,
- określa doświadczenia bohaterów literackich,
- prezentuje własne rozumienie utworu,
- ocenia bohaterów literackich i zdarzenia,
- rozpoznaje informacje mniej ważne w utworze,
- rozpoznaje fakty i opinie,
- wymienia cechy identyfikujące teksty kultury należące do literatury,
- odczytuje omawiane teksty na podstawie stworzonego przekładu intersemiotycznego, np. rysunek, drama, spektakl teatralny,
- odróżnia dialog od monologu.

OBRAZ

spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:

- opisuje sytuację przedstawioną na obrazie,
- nazywa emocje, które mogą odczuwać postacie z obrazu,
- określa uczucia, jakie wywołuje obraz,
- przedstawia własne rozumienie dzieła sztuki,
- wskazuje cechy tekstów kultury należących do sztuk plastycznych.

SPEKTAKL TEATRALNY, KONCERT, KINO, PROGRAM TELEWIZYJNY I RADIOWY

FONETYKA, SŁOWOTWÓRSTWO

spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:

- dzieli wyrazy na sylaby,
- określa rolę samogłoski *i*,
- wyjaśnia, co to jest związek frazeologiczny,
- wie, że związki frazeologiczne są obecne w życiu codziennym,
- podaje przykłady związków frazeologicznych,

spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:

- rozumie właściwości tekstów kultury przynależnych do: teatru, filmu, muzyki,
- wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny – charakteryzacja,
- wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego – ujęcie,
- wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych – programu informacyjnego,
- wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją,
- zestawia treści tekstów kultury z własnym doświadczeniem,
- wypowiada się na temat filmu, koncertu, spektaklu,
- świadomie i z uwagą odbiera filmy, koncerty, spektakle, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży.
- podaje przykłady synonimów i antonimów,
- omawia zasady korzystania ze słownika synonimów,
- tworzy teksty z wykorzystaniem oficjalnej i nieoficjalnej odmiany polszczyzny,
- rozpoznaje różne odmiany polszczyzny.

CZĘŚCI MOWY

spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:

- odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych,
- rozpoznaje formy przypadków wyrazów,
- rozpoznaje rodzaj czasownika,
- stosuje poprawne formy rzeczownika, czasownika, przymiotnika,
- odmienia czasownik przez osoby, liczby, rodzaje, czasy, tryby,
- nazywa tryby czasownika,
- podaje przykłady wyrażen przyimkowych,
- przekształca formy niesobowe czasownika w formy osobowe,
- stosuje stopniowanie regularne przymiotników i przysłówków,
- określa rodzaje liczebników.

SKŁADNIA

spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:

- rozpoznaje zdanie i równoważnik zdania,
- rozpoznaje w zdaniu dopełnienie i okolicznik,
- rozpoznaje związki zgody,
- rozpoznaje zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte,
- zna pojęcie szyku wyrazów,
- wyodrębni zdania składowe w zdaniu złożonym

ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA

spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:

- zna zasady pisowni wielkiej i małej litery oraz partykuły *nie* z rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami oraz partykuły *-by* z osobowymi formami czasowników,
- stosuje zasady pisowni wyrazów z *ó, u, rz, ż, h, ch* oraz partykuły *nie* z czasownikami,
- oddziela przecinkiem zdania składowe w zdaniu złożonym,
- stosuje znaki interpunkcyjne w redagowanych przez siebie tekstach.

NOTATKA, DIALOG, OPIS, WYPOWIEDŹ ARGUMENTACYJNA, PLAN WYDARZEŃ, ŻYCZENIA, ZAPROSZENIE, OGŁOSZENIE, LIST, OPOWIADANIE

spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:

- zapisuje dialog,

- tworzy opis postaci, miejsca, krajobrazu, obrazu na podstawie planu,
- wyjaśnia, co to jest akapit,
- podaje przykłady argumentu,
- tworzy plan ramowy,
- wskazuje wymagane informacje w zaproszeniu i ogłoszeniu,
- omawia elementy kompozycyjne zaproszenia i ogłoszenia,
- wypowiada się na temat cech listu jako formy wypowiedzi,
- podaje przykłady nadawcy i adresata,
- omawia zasady pisowni w zwrotach do adresata,
- pisze rozwinięty list prywatny,
- selekcjonuje informacje,
- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis, list, opowiadanie odtwórcze i twórcze,
- postępuje się współczesnymi formami komunikatów, takich jak np. e-mail, SMS.

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:

UTWORY LIRYCZNE

spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:

- wyjaśnia, na czym polega język poezji,
- czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację,
- wygłasza wiersz z pamięci, odpowiednio modulując głosem i dokonując interpretacji głosowej,
- opowiada w ciekawy sposób o sytuacji przedstawionej w wierszu, a także o bohaterze wiersza, podmiocie lirycznym i ich uczuciach,
- opisuje zachowanie bohatera utworu i wyraża swoją opinię na jego temat,
- porównuje doświadczenia bohatera z własnymi,
- opisuje adresata utworu,
- wskazuje cytaty, dzięki którym nazywa uczucia, które wzbudza w nim czytany utwór,
- wyjaśnia, jak rozumie przesłanie utworu,
- wyjaśnia znaczenie przenośne w tekście,
- uzasadnia własne rozumienie utworu,
- rozpoznaje funkcję epitetu, porównania, uosobienia, metafory, apostrofy, ożywienia, powtórzenia,
- odróżnia sens dosłowny od przenośnego,
- wyjaśnia, na czym polega rytm utworu,
- odróżnia informacje ważne od mniej istotnych,
- rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź – liczbę sylab w wersie,
- wskazuje cechy hymnu i bajki w danym utworze.

UTWORY EPICKIE

spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:

- analizuje elementy świata przedstawionego i wyciąga wnioski z analizy,
- wyjaśnia różnice między elementami realistycznymi a fantastycznymi w przeczytanych utworach,
- uzasadnia przynależność rodzajową utworu do epiki oraz gatunkową do mitu, opowiadania, powieści,
- rozpoznaje elementy budowy utworu – punkt kulminacyjny,

- rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe,
- wskazuje cechy narratora w zależności od jego rodzaju,
- rozpoznaje rodzaj bohatera w omawianym utworze,
- określa relacje łączące bohaterów utworu,
- uzasadnia wskazane cechy bohaterów, odwołując się do omawianego utworu,
- odróżnia bohatera głównego od drugoplanowego,
- dokonuje analizy fragmentu utworu, aby określić rodzaj narracji,
- określa tematykę utworu,
- omawia wątek poboczny,
- odróżnia zdarzenia fabuły utworu od akcji,
- porównuje doświadczenia bohaterów literackich z własnymi,
- odróżnia informacje ważne od mniej istotnych,
- porównuje cechy identyfikujące teksty kultury należące do: literatury, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych,
- porównuje treść czytanych utworów z własnymi doświadczeniami.

OBRAZ

spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:

- opisuje pierwszy i drugi plan obrazu,
- opowiada w kilku zdaniach o sytuacji przedstawionej na obrazie,
- opisuje umieszczone na obrazie elementy,
- przedstawia własne rozumienie dzieła sztuki poprzez podanie tematów rozmów postaci przedstawionych na obrazie,
- rozumie właściwości tekstów kultury należących do sztuk plastycznych.

SPEKTAKL TEATRALNY, KONCERT, KINO, PROGRAM TELEWIZYJNY I RADIOWY

spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:

- w ciekawy sposób opowiada o wydarzeniach,
- określa cechy bohaterów,
- opisuje bohaterów,
- wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu,
- przedstawia morał płynący z przedstawienia,
- opowiada w ciekawy sposób o swojej wizycie w teatrze, swobodnie używając słownictwa związanego z teatrem,
- przedstawia zasady kulturalnego zachowania się w teatrze,
- planuje grę aktorską i projektuje dekoracje, kostiumy i rekwizyty do przedstawienia.

FONETYKA, SŁOWOTWÓRSTWO

spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:

- rozpoznaje funkcję / w wyrazie,
- wyjaśnia znaczenie omawianych związków frazeologicznych,
- redaguje zdania ze związkami frazeologicznymi,
- wyjaśnia, czym są synonimy i antonimy,
- tworzy synonimy i antonimy,
- korzysta w praktyce ze słownika synonimów,
- używa stylu dostosowanego do sytuacji komunikacyjnej.

CZĘŚCI MOWY

spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:

- określa przypadek rzeczownika w zdaniu,
- stosuje poprawne formy liczebnika,
- rozpoznaje poszczególne części mowy,
- stosuje w praktyce zasady pisowni przymków prostych i złożonych oraz wyrażen przyimkowych,
- rozpoznaje spójniki,
- przekształca czasowniki w formach osobowych na czasowniki w formach nieosobowych,
- przekształca zdania z jednego trybu w inny

SKŁADNIA

spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:

- tworzy zdanie i równoważnik zdania,
- przekształca zdanie w równoważnik zdania i odwrotnie,
- rozpoznaje, jaką częścią mowy jest wyrażony podmiot, a jaką orzeczenie,
- rozpoznaje grupę podmiotu i grupę orzeczenia,
- odróżnia części zdania i poprawnie je nazywa,
- odróżnia przydawkę od dopełnienia i okolicznika,
- rozpoznaje związki rządu i przynależności,
- sporządza wykres zdania pojedynczego,
- stosuje zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte w różnych formach wypowiedzi,
- stosuje zasadę kolejności wyrazów w zdaniu pojedynczym,
- wyjaśnia, czym się różni zdanie pojedyncze od zdania złożonego.

ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA

ortograficznych, w tym partykuły *nie* z przymiotnikami i przysłówkami w stopniu najwyższym oraz *-ji, -ii, -i* w zakończeniach rzeczowników,

- zapisuje poprawnie wyrazy w zakresie wprowadzonych zasad ortograficznych,
- zapisuje poprawnie wyrazy z *ó* niewymiennym,
- zapisuje poprawnie wyjątki w pisowni *rz* po spółgłoskach,
- zapisuje poprawnie wyrazy z *rz* i *ż* niewymiennym,
- zapisuje poprawnie wyrazy z *h* niewymiennym,
- stosuje cudzysłów w celu oznaczenia czyichś słów,
- używa dwukropka przed wyliczeniem,
- określa różnice w treści zdania w zależności od zastosowanego znaku interpunkcyjnego.

NOTATKA, DIALOG, OPIS, WYPOWIEDŹ ARGUMENTACYJNA, PLAN WYDARZEŃ, ŻYCZENIA, ZAPROSZENIE, OGŁOSZENIE, LIST, OPOWIADANIE

spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:

- tworzy różne rodzaje notatek,
- tworzy dialog,
- porządkuje słownictwo do opisu postaci, miejsca, krajobrazu, obrazu,
- tworzy opis postaci, miejsca, krajobrazu, obrazu,
- stosuje w wypowiedzi pisemnej akapity,
- stosuje argumenty w swoich wypowiedziach,
- omawia budowę argumentu,
- tworzy plan szczegółowy,
- układa życzenia,
- tworzy zaproszenie i ogłoszenie z dwoma argumentami,

- pisze wypowiedź w formie listu i opowiadania z dialogiem o właściwej kompozycji i układzie graficznym,
- stosuje akapity,
- tworzy współczesne formy komunikatów, zachowując zasady etykiety językowej
- stosuje wiedzę o języku w tworzonych przez siebie formach wypowiedzi.

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:

UTWORY LIRYCZNE

spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

- prezentuje informacje na temat wiersza w formie, którą sam wybiera, w tym interaktywnej,
- samodzielnie dokonuje analizy i interpretacji utworu,
- tworzy własne przykłady epitetów, porównań, uosobień, metafor, wyrazów dźwiękonaśladowczych, ożywień,
- wyjaśnia funkcje epitetów, porównań, metafor, wyrazów dźwiękonaśladowczych, uosobień, ożywień, apostrof, powtórzeń,
- odczytuje sens przenośny w utworze,
- wymyśla własne propozycje wyrazów rymujących się,
- omawia wyczerpująco sytuację przedstawioną w wierszu i odwołuje się do własnych doświadczeń,
- określając nastrój wiersza, uzasadnia swoją wypowiedź, odwołując się do elementów utworu,
- charakteryzuje podmiot liryczny, odwołując się do treści wiersza,
- charakteryzuje bohatera utworu, odwołując się do treści wiersza,
- porównuje podmiot liryczny z adresatem i bohaterem wiersza,
- rozpoznaje hymn i bajkę wśród innych gatunków literackich.

UTWORY EPICKIE

spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

- porównuje elementy świata przedstawionego różnych utworów,
- dowodzi, że czytany utwór należy do określonego rodzaju i gatunku literackiego, podając odpowiednie przykłady z tekstu,
- rozpoznaje funkcje elementów budowy utworu: tytuł, puenta, punkt kulminacyjny,
- prezentuje według własnego pomysłu, w tym z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych, jak rozumie wzajemne zależności między wydarzeniami,
- porównuje narratora w różnych utworach literackich,
- charakteryzuje bohatera w omawianym utworze, w tym z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych,
- porównuje narrację pierwszoosobową z trzecioosobową i przedstawia swoje wnioski,
- określi problematykę utworu i prezentuje ją w twórczy sposób.

OBRAZ

spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

- określa nastrój obrazu oraz uzasadnia swoją wypowiedź,
- przedstawia własne zdanie na temat sytuacji z obrazu,
- omawia elementy sztuki plastycznej, takie jak: plan, barwy, kompozycja, światło, ruch,
- dokonuje przekładu intersemiotycznego, np. tworzy i opowiada historię, która mogłaby się wydarzyć w miejscu ukazanym na obrazie.

SPEKTAKL TEATRALNY, KONCERT, KINO, PROGRAM TELEWIZYJNY I RADIOWY

spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

- pracując w grupie, planuje scenografię, rekwizyty, kostiumy, ruch sceniczny,
- pracując w grupie, przygotowuje inscenizację przedstawienia,
- wypowiada się o swoich wrażeniach z ostatnio obejrzanego przedstawienia teatralnego,
- wymyśla sposoby wykorzystania różnych przedmiotów codziennego użytku w teatrze,
- przygotowuje plakat teatralny do szkolnego przedstawienia dowolnego mitu.

FONETYKA, SŁOWOTWÓRSTWO

spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

- wykorzystuje w praktyce znajomość alfabetu do sprawnego wyszukiwania tytułów utworów w podręczniku i korzystania ze słowników,
- wskazuje różne funkcje głoski *i*,
- stosuje w wypowiedziach związki frazeologiczne,
- używa synonimów i antonimów w celowy sposób,
- dostosowuje sposób wypowiadania się do zamierzonego celu wypowiedzi.

CZĘŚCI MOWY

spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:

- określa funkcję części mowy w tekście,
- zapisuje bezbłędnie przymyki proste i złożone oraz wyrażenia przymikowe,
- używa poprawnie różnych form odmiennych części mowy, a w razie wątpliwości korzysta ze słownika,
- odróżnia w formach osobowych czasowników formę złożoną czasu przyszłego z bezokolicznikiem od formy złożonej z dwóch czasowników,
- stopniuje bezbłędnie przysłówki i przymiotniki w sposób regularny i nieregularny,
- tworzy różne rodzaje liczebników.

SKŁADNIA

spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

- poprawnie stosuje zdanie i równoważnik zdania w swoich wypowiedziach,
- określa funkcje składniowe części zdania,
- tworzy poprawnie związki wyrazowe w zdaniach,
- dokonuje poprawnie rozbioru logicznego zdania,
- stosuje poprawny szyk zdania,
- tworzy poprawnie różne rodzaje zdań,
- stosuje poprawnie w swoich wypowiedziach zdania pojedyncze i złożone,
- przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie.

ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA

spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

- zapisuje poprawnie wyrazy z trudnością ortograficzną,
- stosuje dwukropek i myślnik w dialogu,
- korzysta samodzielnie i sprawnie ze słownika ortograficznego,
- redaguje własne teksty złożone z różnych rodzajów zdań i poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne.

NOTATKA, DIALOG, OPIS, WYPOWIEDŹ ARGUMENTACYJNA, PLAN WYDARZEŃ, ŻYCZENIA,

ZAPROSZENIE, OGŁOSZENIE, LIST, OPOWIADANIE

spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

- tworzy według własnego pomysłu funkcjonalną notatkę, w tym interaktywną,

- stosuje poprawną interpunkcję w zapisie dialogu,
- samodzielnie tworzy bogaty treściowo opis postaci, miejsca, krajobrazu, obrazu o właściwej kompozycji i układzie graficznym,
- podejmuje próbę uzasadniania argumentu,
- tworzy plan w jednolitej formie: zdania lub równoważniki zdań,
- tworzy życzenia i zaproszenie w formie oficjalnej i nieoficjalnej,
- tworzy urozmaicone pod względem stylu opowiadanie odtwórcze i twórcze, w tym z dialogiem,
- rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi.